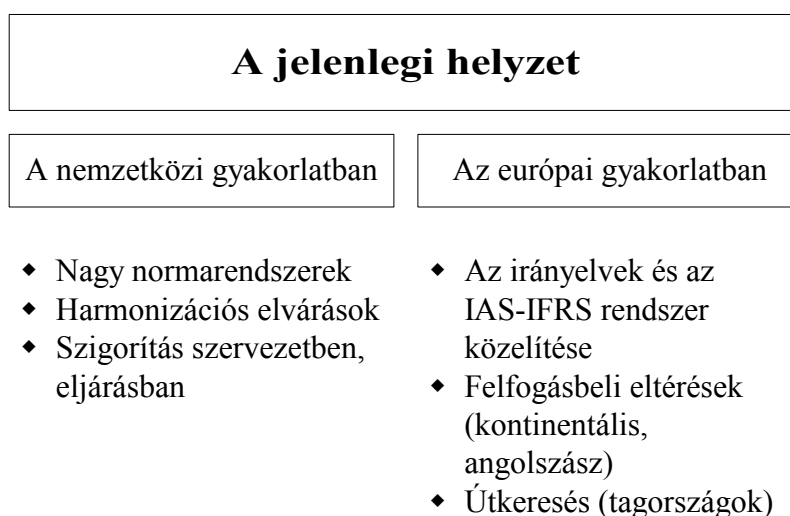
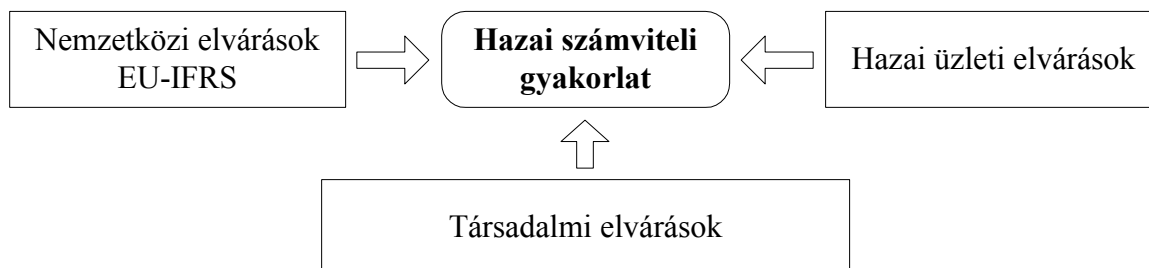

Lehetőségek és korlátok a hazai számviteli szabályozásban

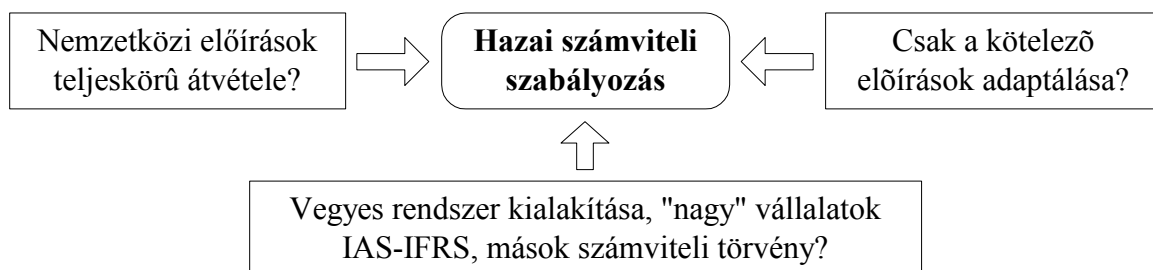
A hazai számviteli szabályozásban bekövetkező minden változás generálása feltételezi a szélesebb összefüggések a nemzetközi gyakorlat –, mint feltételrendszer kapcsolódó ismérveinek, előírásainak figyelembe vételét is. Jelenleg a szakmában – ide értve a számviteli kérdéseket és a könyvvizsgálati vonatkozást is – **nagyléptékű változások zajlanak**, amelyek természetesen csak hosszabb időszakra tekintettel értékelhetők majd. Az európai integráció, valamint a nagy normarendszerek viszonya is folyamatosan fejlődik, változik, átalakul, magával vonva **a kis országok szabályrendszereinek olykor lényeges módosítását is**.

A könyvvizsgálói munka meghatározó része a számviteli információk megítélése, valamint azok sokoldalú – tervezési, dokumentációs, elemzési, stb. – felhasználása. Ebből (is) következően különösen fontos a könyvvizsgálók számára az a normarendszer, amelynek előírásai alapján kell tevékenységüket keretek közé foglalni. Az is tény, hogy a könyvvizsgálók közül sokan számviteli szolgáltatást is nyújtanak, tehát közvetlenül is érdekeltek nem csak a szabályrendszerek szakmai színvonalát, hanem azok tárgyát, hatályát tekintve is.

Mivel Magyarországnak az Európai Unió tagjaként és ezzel összhangban az IAS-IFRS rendszer szemléletének követőjeként eleget kell tennie konzultációs elvárásoknak is, felmerül a kérdés: **milyen legyen a magyar számviteli előírásrendszer?**

Több megközelítés létezik. A teljes harmonizáció hívei joggal mondhatják, hogy a mindenhol, így nálunk is egységes szabályok jól szolgálhatják az üzleti folyamatokat, összehasonlíthatóvá téve az egyes jelentések tartalmát. Kérdés, hogy a jelenlegi **IAS – IFRS rendszer**, amely funkcionális megközelítésben, a mindig előtérbe kerülő kérdések megoldására fókuszálva elsősorban a nemzetközi vállalatok körében nyer igazolást, **alkalmas-e teljes kiterjesztésre?** Ezzel szemben olyan nézet, amely kizárólagosan hazai előírásokra, a törvényre épít nemzetközi kötelezettségeink okán nem kommunikálható. De más oldalról, a kisvállalkozások egyszerűsítést igénylő szempontjaira is tekintettel felvetődik a szűkített számviteli információ-szolgáltatás, a könyvviteli elszámolások mellőzésének lehetősége. A szélsőséges vélemények között helyezkedhet el az a vállalkozói kör, illetve az erre a körre vonatkozó szabályrendszer-megoldás, amelyet jelenleg nálunk a számviteli törvény fogalmaz meg, de itt merül fel – kapcsolódó szakmai előírásokként – a hazai számviteli standardok kialakításának lehetősége is.

A beszámolás, az információk szolgáltatása és a normarendszerek kérdésében alapvetően három működtethető és összehangolható **szabályozási felfogás** vehető számításba:

- „Nemzetközi” vállalati kör – IAS-IFRS (tőzsdei, külföldi tulajdonban lévő, külföldön működő cégek – kötelezettség, vagy választás alapján)
- Közepes vállalati „hazai” kör – számviteli törvény és kapcsolódó szabályozások
- „Kisvállalkozások” – szűkített információszolgáltatás, „adószámvitel”, bevétel-nyilvántartás

Kérdés – **milyen szabályozás típusok, és milyen arányban legyenek Magyarországon?** Ezzel összefüggésben természetesen léteznek kötöttségek és adottságok:

- Az uniós előírásokat be kell tartani (gondoljunk az unió által befogadott nemzetközi standardokra is), ez külön, a jelenleg érvényesen alapvetően túlmutató szabályozást nem igényel
- Hazai számviteli hagyományok (amelyek a kontinentális gyakorlatra épülnek - számviteli törvény). A szabályozás, illetve annak fejlesztése erre tekintettel kell, hogy legyen, így a hazai standardoknak és a standardalkotás folyamatának is figyelembe kell vennie.
- A részletes elszámolás kötelezettségének elengedése, az egyszerűsítési elvárásoknak történő megfelelés adott vállalkozói körben valós és vállalható igény.

Realitást keresve az mondhatjuk, hogy a hazai számviteli standardok a „középső” vállalati körhöz kapcsolódó törvényi szabályozás kiegészítéseként jelenhetnek meg.

Természetesen nagyon fontos kérdés, hogy milyen súlyt jelentsenek, milyen belső arányokat képviseljenek az egyes szabályozástípusok? Ha az általános uniós gyakorlatból indulunk ki, akkor a következő hierarchikus felépítést tekinthetjük:

A nemzeti jogszabályok – az uniós előírásokkal összhangban – írhatják elő a konkrét arányokat, szabályozás típusokat. A nemzeti számviteli standardok a „középső”, „hazai” vállalati kör számára jelenthetnek valós, a számvitel elméleti alapjaira épülő, rugalmas, fejleszthető, mindazonáltal a felhasználói igényeket teljes mértékben kielégítő információs bázist.

A hazai standardok szükségessége – lehetősége? **Mi szól mellette?**

- A számviteli információk szolgáltatásának fenntartása, fejlesztése
- A hazai számviteli hagyományok megőrzése – a szakma továbbfejlődése

- Átláthatóbb, egyszerűbb előírások a vállalkozások nagy többségénél
- Megfelelés az uniós (és nemzetközi) elvárásoknak az IAS-IFRS rendszer teljes átvétele nélkül

Magyarországon 2004-től kezdődően a standardalkotás szervezeteinek létrejöttével megtörtént az első lépés az önálló hazai számviteli standardok kibocsátása felé.

A standardalkotás szervezetei	
Magyar Számviteli Standard Testület 32 fő	
Standard Előkészítő Testület 11 fő	Standard Értelmező Testület 5 fő
Országos Számviteli Bizottság 21 fő	

2005. végén három magyar standardnál elfogadásra kerültek az általános koncepciók:

- számviteli politika
- készletek
- lízing

2006. tavaszán elkészültek a részletes koncepciók is, amelyek – hasonlóan az előzményekhez – nyilvánosságot kaptak a Pénzügyminisztérium és a Kamara honlapján. Viszonylag kevés hozzászólás érkezett, sajnálatos érdektelenség övezte a közzétételt, pedig az eredeti ütemezés szerint 2006. őszén kellene elfogadni és 2007. január 1.-től hatályba léptetni a három standardot és az észrevételek, illetve azok figyelembe vétele legitimálná leginkább a standardokat. Ezzel párhuzamosan – folytatva a sort a következő standardcsomag létrehozása érdekében szükséges lépéseket is meg kell tenni.

Az első három standard sok kérdést vetett fel, amelyek egy része még több ponton vitákat indukál. A legfontosabbak ezek közül a következő területekhez kapcsolódnak:

- Célrendszer
- Viszony a törvényhez
- Viszony a nemzetközi standardokhoz
- Összhang a standardok között
- Hatály, hatálybalépés

- Részletezettség
- Egyszerűsítési lehetőségek

Ami már megfogalmazható: a magyar számviteli standardok megalkotásának célja a magyar számviteli jogszabályok, az Európai Közösségek számviteli előírásai és a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok (IFRS) közötti összhang megteremtésével a magyar számviteli előírások egységes végrehajtásának, az egységes számviteli gyakorlatnak a megteremtése.

Ezzel a folyamattal a számviteli szabályozás feltételrendszere módosul, a kizárólag jogszabályon alapuló szabályozással ellentétben a független szakmai testületek által megalkotott és szakmai konszenzuson alapuló szabályrendszer is teret kap. A magyar számvitel szabályozásában a jogszabályokat nem teljes körűen váltja ki a standard alapú szabályozás, a különböző szintű szabályozási formák (törvény, kormányrendelet, standard) egymás mellett, egymást kiegészítve léteznek.

A magyar számviteli standardalkotás célja elsősorban a hazai felhasználók szükségleteit van hivatva kielégíteni, de standardalkotás nem hagyhatja figyelmen kívül a nemzetközi folyamatokat, IFRS európai térnyerését. A magyar standardok kidolgozásában a célszerűséget és alkalmazhatóságot kell irányadónak tekinteni.